

Renesansowy zamek w Suchej Beskidzkiej. Fot. Adam Wróbel

KONCEPCJA WYSTAWY I KOORDYNACJA PROJEKTU: Barbara Woźniak
SCENARIUSZ, OPRACOWANIE TEKSTÓW NA DIORAMY SZKLANE: Marek Cwetsch
KOREKTA: Monika Spyrka, Anna Spyczyńska,
 Joanna Sajewicz, Małgorzata Piergies
ARANŻACJA PLASTYCZNA, PROJEKT EKSPOZYCJI:
 Maciej Hojda, Marek Cwetsch
**ZDJĘCIA I MONTAŻ FILMU „NAJSTARSZE OSADNICTWO
 W DOLINIE RZEKI SKAWY”:** Adam Wróbel

MUZYKA DO FILMU I WYSTAWY: Rafał Boczek

LEKTOR: Artur Młyński

NAGŁOŚNIENIE I DŹWIĘK: Robert Stróżak

TEKST DO FOLDERU: Paweł Valde-Nowak, Wojciech Blajer,
 Anna Kraszewska, Marcin Leśniakiewicz,
 Marek Cwetsch, Jan Śniadek, Barbara Woźniak

OPRACOWANIE GRAFICZNE FOLDERA I DIORAM: Maciej Hojda

PREZENTACJE MULTIMEDIALNE:

Joanna Chowaniak, Marek Cwetsch, Anna Kraszewska,
 Marcin Leśniakiewicz, Andrzej Strączek, Barbara Woźniak

OPIEKA NAUKOWA: prof. dr hab. Paweł Valde-Nowak

– Dyrektor Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
 oraz kierownik badań archeologicznych, prowadzonych
 w zlewni zbiornika Świnna Poręba.

WSPÓŁORGANIZATORZY ORAZ WSPÓŁPRACA PRZY PROJEKCIE:

Gmina Sucha Beskidzka, Straż Miejska w Suchej Beskidzkiej,
 Wojewódzki Małopolski Konserwator Zabytków,
 Polska Akademia Nauk, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
 Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego,
 Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich, Regionalny Zarząd
 Gospodarki Wodnej, Związek Dorzecza Gmin Górnej Skawicy
 Świnna Poręba, Gmina Mucharz, Akademia Górniczo Hutnicza
 w Krakowie – Wydział Geologii, Muzeum Archeologiczne
 w Krakowie, Krzysztof Pacyga Firma Pacyga Meble w Kukowie,
 Restauracja Kacper Suski.

PATRONATY NAUKOWE ORAZ WSPÓŁPRACA:

SPONSOR:

pacyga meble

Zaproszenie

muzeum
miejskie
Suchej Beskidzkiej

Najstarsze OSADNICTWO w dolinie Skawy

Stała wystawa
historyczno-archeologiczna
w Muzeum Miejskim
Suchej Beskidzkiej

Wystawa pod honorowym patronatem

Ministerstwa Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
oraz Burmistrza Miasta
Sucha Beskidzka

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

MUZEUM MIEJSKIE SUCHEJ BESKIDZKIEJ jest samorządową instytucją kultury Gminy Sucha Beskidzka, prowadzącą działalność w renesansowym zamku suskim od 2007 roku. Zadaniem muzeum jest trwała ochrona dóbr kultury, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury oraz kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej wśród odbiorców. Swoją misję muzeum realizuje poprzez ochronę i popularyzację dziedzictwa kulturowego miasta Sucha Beskidzka i regionu, prowadzenie inwentaryzacji zabytków architektury i sztuki wraz z digitalizacją gromadzonych zasobów, prezentację zbiorów w ramach ekspozycji stałych, organizowanie czasowych wystaw sztuki polskiej i europejskiej oraz spotkań i konferencji popularno-naukowych, a także szeroką działalność edukacyjną i wydawniczą. Będąc instytucją zaufania publicznego, muzeum jest depozytariuszem pamięci o przeszłości i miejscem, które aktywnie uczestniczy w procesie kształtowania świadomości historycznej i postaw społecznych. *Jesteśmy po to, by poznawać, chronić oraz przybliżyć współczesnym i przekazać następnym pokoleniom dziedzictwo przeszłości Suchej Beskidzkiej oraz regionu. Nasza praca to służba na polu kształtowania człowieka świadomego swej tożsamości.*

Wystawa została dofinansowana ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Gminy
Sucha Beskidzka oraz Muzeum Miejskiego Suchej Beskidzkiej

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

BURMISTRZ MIASTA
SUCHA BESKIDZKA

muzeum
miejskie
Suchej Beskidzkiej

Najstarsze OSADNICTWO w dolinie Skawy

to stała wystawa archeologiczno-historyczna, zorganizowana przez Muzeum Miejskie, samorządową instytucję kultury gminy Sucha Beskidzka we wnętrzach renesansowego zamku suskiego.

Prezentuje ona wyniki badań archeologicznych, prowadzonych na terenie zbiornika retencyjnego na rzece Skawie (Świnna Poręba – Jezioro Mucharskie) na przestrzeni 13 ostatnich lat. Wszystkie zabytki pozyskane w czasie prac wykopaliskowych wraz z dokumentacją, na wniosek Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, decyzją Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zostały przekazane suskiemu muzeum, które opracowało i przygotowało pierwszą stałą ekspozycję obrazującą historię osadnictwa pradziejowego. Opiekę naukową nad projektem sprawuje prof. dr hab. Paweł Valde-Nowak, dyrektor Instytutu Archeologii UJ.

Przeświadczenie o surowych warunkach klimatycznych, podobnie jak zwracanie uwagi na brak urodzajnych gleb, skłaniało dotąd historyków oraz archeologów do wykluczania w regionie górnej i środkowej Skawy osadnictwa sięgającego okresu paleolitu i neolitu. Bardzo długo utrzymywał się również pogląd o nieprzebytej puszczy karpackiej, w której człowiek osiedlił się dopiero w średniowieczu. Do czasu podjęcia badań związanych z budową zbiornika, ślady wcześniejszego osadnictwa w dolinie Skawy były niemal nieznane. Tymczasem okazuje się, że wysokie skarpy i cyple nad Skawą były atrakcyjnym miejscem dla założenia obozowiska myśliwskiego już w starszej epoce kamienia czyli w okresie paleolitu. Stanowiły one doskonałe punkty obserwacyjne, pozwalające na śledzenie stad zwierząt i miały naturalne walory obronne. Przełom rzeki ułatwiał zamieszkującej teren społeczności odławianie ryb lososiowatych.

Wystawę uzupełnia część edukacyjna, prezentująca w przystępny sposób podstawowe wiadomości o najdawniejszej historii człowieka. Obraz zjawisk kulturowych, obejmujących pradzieje dorzecza mikroregionu górnej i środkowej Skawy, został ukazany

Skarb ozdób z brązu: zapinka binokularowa, naszyjnik i bransoleta. Fot. Adam Wróbel

w kontekście ogólnych przemian zachodzących na terenie Europy, Polski i Małopolski.

Na kanwie chronologii absolutnej, od plejstocenu do wczesnego średniowiecza, na szklanych wielkoformatowych dioramach, zostały ukazane następujące bloki problemowe: klimat, roślinność i świat zwierzęcy, epoki i ważniejsze kultury archeologiczne, technologie (postęp, surowce, rzemiosło, gospodarka), wierzenia (rytuał pogrzebowy) oraz sztuka. Ekspozycja została również nagłośniona kierunkowo. W tym celu została specjalnie skomponowana muzyka. Na stołach interaktywnych i monitorze dotykowym w formie prezentacji multimedialnych zaprezentowane zostały: historia wielkiej inwestycji czyli budowy zbiornika oraz historia osadnictwa w oparciu o analizę materiału naukowego. Całość uzupełniają cenne zabytki archeologiczne pozyskane w czasie badań m.in.: narzędzia, broń, przykłady ceramiki wraz z niezwykle cennym skarbem ozdób z brązu, odkrytym w 2012 roku na stanowisku Zagórze „8”. Wystawę uzupełniają zabytki wypożyczone z Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

Ekspozycja usytuowana jest w komnatach parteru renesansowego zamku suskiego, udostępnionych na ten cel przez Burmistrza Miasta Sucha Beskidzka. Jej uzupełnieniem jest film dokumentalny pt. „Najstarsze osadnictwo w dolinie rzeki Skawy” oraz folder pod tym samym tytułem. Dla dzieci i młodzieży szkolnej Muzeum Miejskie przygotowało program lekcji muzealnych.

Serdecznie dziękujemy wszystkim osobom oraz instytucjom zaangażowanym w przygotowanie ekspozycji i zapraszamy do jej zwiedzania.

Barbara Woźniak
Dyrektor Muzeum Miejskiego Suchoj Beskidzkiej

Na pierwszej stronie: Skarb ozdób z brązu: zapinka binokularowa, naszyjnik i bransoleta. Fot. Adam Wróbel

Burmistrz Miasta Sucha Beskidzka Stanisław Lichosyć
i
Dyrektor Muzeum Miejskiego Barbara Woźniak
mają zaszczyt zaprosić

Sz. P. ....

na otwarcie stałej wystawy historyczno-archeologicznej pt.

Najstarsze OSADNICTWO w dolinie Skawy

które odbędzie się w dniu **20 listopada (niedziela) o godz. 16.00**
w Sali Rycerskiej Suskiego Zamku.

Prosimy o niezawodne przybycie.